

CONVENȚIA PRIMARILOR PENTRU CLIMĂ ȘI ENERGIE

Noi, primarii semnatori ai acestei convenții, împărtășim o viziune pentru un viitor durabil - indiferent de dimensiunea localității noastre sau de amplasarea acesteia pe harta lumii. Această viziune comună stă la baza acțiunilor noastre de abordare a unor provocări interdependente: atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea la efectele acestora și energia durabilă. Împreună, suntem pregătiți să prezentăm măsuri concrete, pe termen lung, care să creeze un mediu stabil din punct de vedere ecologic, social și economic pentru generațiile prezente și viitoare. Ține de responsabilitatea noastră colectivă să construim teritorii mai durabile, mai atractive, mai locuibile, mai rezistente și mai eficiente din punct de vedere energetic.

NOI, PRIMARIILOR, RECUNOAȘTEM CĂ:

Schimbările climatice se fac deja simțite și reprezintă una dintre cele mai mari provocări globale ale epocii noastre, necesitând luarea de măsuri imediate și cooperarea între autoritățile locale, regionale și naționale din întreaga lume;

Autoritățile locale sunt principalii promotori ai tranziției energetice și ai combaterii schimbărilor climatice la nivelul de guvernare cel mai apropiat de cetățeni. Autoritățile locale împărtășesc responsabilitatea pentru acțiunile de combatere a schimbărilor climatice la nivel național și regional și sunt dispuse să acționeze independent de angajamentele altor părți. Indiferent de amplasarea geografică și de situațiile socio-economice în care se află, autoritățile locale și regionale se află în linia întâi a eforturilor de reducere a vulnerabilității teritoriilor lor în fața diverselor efecte ale schimbărilor climatice. Cu toate că se depun deja eforturi de reducere a emisiilor, adaptarea rămâne un complement necesar și indispensabil al atenuării;

Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la efectele acestora pot aduce numeroase avantaje mediului, societății și economiei. Abordate împreună, ele deschid noi oportunități pentru promovarea dezvoltării locale durabile. Printre aceste oportunități se numără construirea de comunități incluzive, rezistente la schimbările climatice și eficiente din punct de vedere energetic; îmbunătățirea calității vieții; stimularea investițiilor și a inovării; stimularea economiei locale și crearea de locuri de muncă; consolidarea implicării părților interesate și a cooperării dintre acestea;

Soluțiile locale la provocările din domeniul energiei și al climei contribuie la furnizarea unei energii sigure, durabile, competitive și accesibile pentru cetățeni și, prin urmare, contribuie totodată la reducerea dependenței energetice și la protejarea consumatorilor vulnerabili.

NOI, PRIMARIII, ÎMPĂRTĂȘIM O VIZIUNE COMUNĂ PENTRU ANUL 2050 ÎN CEEA CE PRIVEȘTE:

- Decarbonizarea teritoriilor, contribuind astfel la menținerea creșterii temperaturii medii globale cu mult sub 2°C în comparație cu nivelurile preindustriale, în conformitate cu acordul internațional privind schimbările climatice încheiat cu ocazia conferinței COP 21 de la Paris din decembrie 2015;
- Creșterea rezistenței teritoriilor, pregătindu-le astfel pentru efectele negative inevitabile ale schimbărilor climatice;
- Accesul universal la servicii energetice sigure, durabile și accesibile pentru toți, îmbunătățind astfel calitatea vieții și securitatea energetică.

PENTRU REALIZAREA ACESTEI VIZIUNI, NOI, PRIMARIII, NE ANGAJĂM LA:

- Reducerea emisiilor de CO₂ (și, posibil, și de alte gaze cu efect de seră) pe teritoriul localităților noastre cu **cel puțin 40 % până în 2030**, prin îmbunătățirea eficienței energetice și printr-o utilizare sporită a surselor regenerabile de energie;
- Intensificarea rezistenței noastre prin adaptarea la efectele schimbărilor climatice;
- Împărtășirea viziunii, a rezultatelor, a experienței și a know-how-ului nostru cu alte autorități locale și regionale din UE și din afara acesteia, prin cooperare directă, precum și prin schimburi *inter pares*, în special în contextul Convenției mondiale a primarilor.

Pentru a transpune în fapte angajamentele autorităților noastre locale, ne angajăm să urmăm o foaie de parcurs etapizată, prezentată în anexa I, inclusiv să dezvoltăm un Plan de acțiune privind energia durabilă și clima și să monitorizăm periodic progresele realizate.

NOI, PRIMARIII, RECUNOAȘTEM CĂ ANGAJAMENTUL NOSTRU NECESITĂ:

- Puternice calități de lider;
- Stabilirea unor obiective ambițioase pe termen lung, dincolo de mandatele politice;
- O (inter)acțiune coordonată între măsurile de atenuare și cele de adaptare, prin mobilizarea tuturor departamentelor municipale implicate;
- O abordare teritorială holistică și intersectorială;
- Alocarea de resurse umane, tehnice și financiare corespunzătoare;
- Implicarea tuturor părților interesate relevante de pe teritoriile noastre;

Convenția primarilor privind Clima și Energia EUROPA

- Responsabilizarea cetățenilor ca principali consumatori de energie, ca „prosumatori”, precum și ca participanți la un sistem energetic bazat pe cerere;
- Luarea de măsuri imediate, în special prin intermediul unor măsuri flexibile, de tipul „fără regrete”;
- Implementarea unor soluții inteligente pentru abordarea provocărilor tehnice și societale ale tranziției energetice;
- Ajustări regulate ale acțiunilor noastre în funcție de rezultatelor monitorizării și ale evaluării;
- Asigurarea unei cooperări orizontale și verticale atât între autoritățile locale, cât și cu toate celelalte niveluri administrative.

NOI, PRIMARI, SALUTĂM:

- Inițiativa Comisiei Europene de a regrupa atenuarea și adaptarea, ambele constituind piloni ai luptei împotriva schimbărilor climatice, într-un text unic și de a consolida și mai mult sinergiile cu alte politici și inițiative relevante ale UE;
- Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru extinderea modelului de convenție a primarilor la alte părți ale lumii prin intermediul Convenției mondiale a primarilor;
- Sprijinul acordat de Comitetul Regiunilor, în calitatea sa de purtător de cuvânt al autorităților locale și regionale din UE, pentru Convenția primarilor și pentru realizarea obiectivelor acesteia;
- Sprijinul acordat autorităților locale de statele membre, de regiuni, de provincii, de orașele-mentor și de alte structuri instituționale în ceea ce privește respectarea angajamentelor de atenuare și de adaptare pe care autoritățile locale și le-au asumat în temeiul Convenției primarilor.

NOI, PRIMARI, INVITĂM:

– ALTE AUTORITĂȚI LOCALE:

- Să se alăture comunității semnatare a Convenției primarilor;
- Să facă schimb de cunoștințe și să se implice în activitățile de consolidare a capacităților în temeiul Convenției primarilor.

– AUTORITĂȚILE REGIONALE / SUBNAȚIONALE:

- ☛ Să ne furnizeze o orientare strategică, precum și sprijin politic, tehnic și financiar pentru dezvoltarea, implementarea și monitorizarea planului (planurilor) nostru (noastre) de acțiune și a măsurilor conexe;
- ☛ Să ne sprijine în vederea promovării cooperării și a abordărilor comune pentru acțiuni mai eficiente și mai integrate.

– GUVERNELE NAȚIONALE:

- ☛ Să își asume responsabilitatea în ceea ce privește combaterea schimbărilor climatice și să contribuie cu o politică și o asistență tehnică și financiară corespunzătoare la pregătirea și la implementarea strategiilor noastre locale de adaptare și de atenuare;
- ☛ Să se implice în pregătirea și în implementarea strategiilor naționale de atenuare și de adaptare;
- ☛ Să asigure accesul adecvat la mecanismele de finanțare pentru a veni în sprijinul măsurilor locale privind clima și energia;
- ☛ Să recunoască impactul eforturilor noastre de la nivel local, să țină seama de nevoile noastre și să ne reflecte opiniile în procesele europene și internaționale pe tema climei.

– INSTITUȚIILE EUROPENE:

- ☛ Să consolideze cadrele de politică care stau la baza implementării strategiilor locale privind clima și energia, precum și a cooperării între orașe;
- ☛ Să ne pună la dispoziție asistența operațională, tehnică și promoțională corespunzătoare;
- ☛ Să continue includerea Convenției primarilor în politicile relevante, precum și în programele și activitățile de sprijin relevante ale Uniunii Europene, implicându-ne totodată în etapele de pregătire și de implementare;
- ☛ Să pună la dispoziție în continuare oportunități de finanțare pentru implementarea angajamentelor noastre, precum și să propună mecanisme de asistență pentru

elaborarea de proiecte specifice care să ne ajute să elaborăm, să scoatem la licitație și să lansăm programe de investiții;

- ☛ Să recunoască rolul și eforturile noastre în ceea ce privește atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea și să promoveze realizările noastre în rândul comunității internaționale.

– ALTE PĂRȚI INTERESATE¹:

- ☛ Să mobilizeze și să facă schimb de cunoștințe, de know-how, de tehnologii și de resurse financiare care să completeze și să consolideze eforturile noastre de la nivel local, să intensifice consolidarea capacităților, să încurajeze inovarea și să stimuleze investițiile;
- ☛ Să participe activ la tranziția energetică și să ne sprijine prin implicarea în acțiuni comunitare.

¹

De exemplu, sectorul privat, instituțiile financiare, societatea civilă, comunitatea științifică și mediul academic.

ANEXA I

CONVENȚIA PRIMARILOR: PROCES ETAPIZAT ȘI PRINCIPII DIRECTOARE

O FOAIE DE PARCURS COMUNĂ PENTRU O VIZIUNE COMUNĂ:

În vederea îndeplinirii obiectivelor lor de atenuare și de adaptare, semnatarii Convenției primarilor se angajează să realizeze o serie de etape:

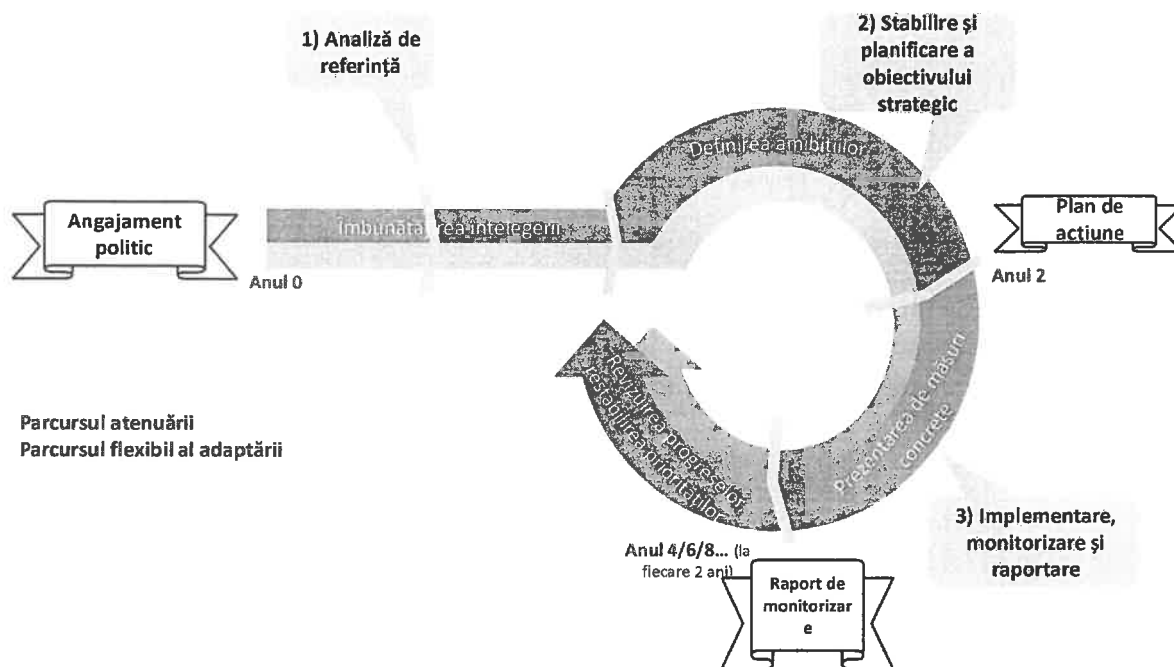
ETAPE \ PILONI	ATENUARE	ADAPTARE
1) Demarare și analiza de referință	Pregătirea unui Inventar de referință al emisiilor	Pregătirea unei Evaluări a riscurilor și a vulnerabilităților legate de schimbările climatice
2) Stabilirea și planificarea obiectivelor strategice	Prezentarea unui Plan de acțiune (SECAP) și integrarea considerațiilor în materie de atenuare și de adaptare* în politicile, strategiile și planurile relevante, în termen de doi ani de la decizia Consiliului Municipal	Prezentarea unui Plan de acțiune privind energia durabilă și clima
3) Implementare, monitorizare și raportare	Elaborarea unui raport privind progresele înregistrate, o dată la doi ani, începând de la data prezentării SECAP pe platforma inițiativei	

* Strategia de adaptare ar trebui să facă parte din SECAP și/sau să fie dezvoltată și integrată într-unul sau mai multe documente separate. Semnatarii pot opta pentru formatul preferat - a se vedea paragraful referitor la „parcursul adaptării” de mai jos.

Primii doi ani vor stabili bazele planului, punând accentul pe evaluarea situației (principalele surse de emisii și potențialele de reducere aferente, principalele riscuri și vulnerabilități în materie de climă și provocările actuale/viitoare aferente), identificând prioritățile în ceea ce privește atenuarea și adaptarea și primele realizări, consolidând implicarea comunității și mobilizând suficiente resurse și capacități pentru a lua măsurile necesare. În următorii ani, accentul se va pune pe consolidarea și pe intensificarea acțiunilor și a proiectelor demarate cu scopul de a accelera schimbarea.

PARCURSURI FLEXIBILE ȘI ADAPTABILE LA REALITĂȚILE LOCALE:

Convenția primarilor stabilește un cadru de acțiune, care ajută autoritățile locale să transforme în realitate ambițiile lor legate de atenuare și de adaptare, ținând totodată seama de diversitatea existentă la fața locului. Localitățile semnatare vor beneficia de flexibilitate în ceea ce privește alegerea metodei optime de implementare a măsurilor la nivel local. Chiar dacă prioritățile variază, autoritățile locale sunt invitate să acționeze într-un mod integrat și holistic.

– Parcursul atenuării

„Parcursul” atenuării permite un anumit grad de flexibilitate pentru semnatar, în special în ceea ce privește inventarul emisiilor (de exemplu, anul de referință, sectoarele-cheie care trebuie abordate, factorii de emisie utilizați pentru calcul, unitatea de emisii utilizată pentru raportare² etc.).

– Parcursul adaptării

„Parcursul” adaptării este menținut suficient de flexibil pentru a integra noi cunoștințe și descoperiri și pentru a reflecta modificarea condițiilor și a capacităților semnatarilor. În termenul de doi ani asupra căruia s-a convenit trebuie să se efectueze o evaluare a riscurilor și a vulnerabilităților în materie de climă. Rezultatele vor pune bazele pentru definirea modalității prin care teritoriul respectiv poate deveni mai rezistent. Strategia de adaptare, care ar trebui integrată în Planul de acțiune privind energia durabilă și clima și/sau în alte documente de planificare, poate fi consolidată și ajustată în timp. Măsurile de tip „fără regrete” ar putea fi luate în considerare primele, ele putând fi completate de alte măsuri de-a lungul anilor (de exemplu atunci când situația este reevaluată la fiecare doi ani, cu ocazia revizuirii planului de acțiune); acest lucru va permite o adaptare în timp util și cu costuri mai scăzute.

²

Semnatarii pot alege să raporteze emisiile în CO₂ (dioxid de carbon) sau în CO₂ echivalent. Acesta din urmă le permite să ia în considerare și alte emisii de gaze cu efect de seră, în special CH₄ (metan) și N₂O (protoxid de azot).

O MIȘCARE CREDIBILĂ ȘI TRANSPARENTĂ:

- **Sprijin politic:** Angajamentul, Planul de acțiune privind energia durabilă și clima, precum și alte documente de planificare relevante trebuie să fie ratificate printr-o rezoluție sau o decizie a Consiliului Municipal. Acest lucru permite garantarea unui sprijin politic pe termen lung.
- **Un cadru de compilare și de raportare a datelor solid, coerent, transparent și armonizat:** Pe baza experienței acumulate de municipalități, de regiuni și de rețelele de orașe, metodologia Convenției primarilor se întemeiază pe o bază științifică și tehnică solidă, elaborată împreună cu Comisia Europeană. Au fost elaborate principiile metodologice și modelele de raportare comune, care le permit semnatarilor să monitorizeze, să raporteze și să facă publice progresele înregistrate într-un mod structurat și sistematic. Planul de acțiune privind energia durabilă și clima prezentat este pus la dispoziția publicului pe profilul online al semnatarilor publicat pe site-ul web al Convenției primarilor. Acest fapt garantează transparența, legitimitatea și comparabilitatea măsurilor locale luate de aceștia în materie de climă.
- **Recunoașterea și puternica vizibilitate a eforturilor întreprinse:** Rezultatele individuale și colective, colectate prin intermediul unor modele de raportare, sunt puse la dispoziția publicului, și anume pe site-ul web al Convenției primarilor, cu scopul de a inspira și de a facilita schimburile de informații și autoevaluarea. Raportarea datelor prin intermediul Convenției primarilor le permite semnatarilor să demonstreze impactul extins al acțiunilor lor la fața locului. Datele compilate prin intermediul cadrului de raportare al Convenției primarilor oferă, de asemenea, factorilor de decizie naționali, europeni și internaționali un feedback esențial cu privire la acțiunile întreprinse la nivel local.
- **Evaluarea datelor raportate de semnatori:** Acest control al calității contribuie la garantarea credibilității și fiabilității întregii inițiative privind Convenția primarilor.
- **Suspendare în caz de neconformitate:** Semnatarii acceptă să fie suspendați din cadrul inițiativei, sub rezerva unui preaviz prezentat în scris de biroul Convenției primarilor, în caz de neprezentare, în termenele stabilite, a documentelor menționate mai sus (și anume, Planul de acțiune privind energia durabilă și clima și rapoartele de monitorizare). Această procedură asigură transparența, robustețea și corectitudinea față de ceilalți semnatori care își îndeplinesc angajamentele asumate.

ANEXA II ISTORIC ȘI CONTEXT

Semnatarii Convenției primarilor se angajează la această mișcare, fiind perfect conștienți de următoarele considerații:

- Grupul interguvernamental privind schimbările climatice (IPCC) a reafirmat, în cel de-al cincilea raport de evaluare, că schimbările climatice sunt o realitate și că activitățile umane continuă să afecteze planetei noastre;
- Potrivit constatărilor IPCC, atenuarea și adaptarea reprezintă abordări complementare de reducere a riscurilor legate de efectele schimbărilor climatice în momente de timp diferite;
- Guvernele naționale au convenit, în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC), cu privire la obiectivul colectiv de menținere a creșterii temperaturii medii globale cu mult sub 2°C în comparație cu nivelurile preindustriale;
- Guvernele naționale au convenit, în contextul Conferinței Organizației Națiunilor Unite Rio+20, asupra unui set de obiective de dezvoltare durabilă (ODD); dintre acestea, ODD 7 impune comunității internaționale „*asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, din surse sigure, durabile și moderne*”; ODD 11 prevede „*crearea unor orașe și așezări omenesti incluzive, sigure, rezistente și sustenabile*”, iar ODD 13 prevede „*întreprinderea unor acțiuni concrete pentru combaterea schimbărilor climatice și a efectelor acestora*”;
- Inițiativa privind Energia durabilă pentru toți, lansată de Secretarul General al ONU în 2011, se axează pe atingerea până în 2030 a următoarelor trei obiective interdependente: „*asigurarea accesului universal la servicii energetice moderne*”, „*dublarea ratei globale de îmbunătățire a eficienței energetice*” și „*dublarea ponderii energiei regenerabile în cadrul mixului energetic global*”;
- În 2008, Comisia Europeană (CE) a lansat Convenția primarilor și, ca acțiune-cheie a Strategiei UE privind adaptarea la schimbările climatice (CE, 2013), inițiativa *Mayors Adapt* („Primarii se adaptează”) din 2014, având drept scop implicarea și sprijinirea autorităților locale în ceea ce privește luarea de măsuri de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea;
- De la elaborarea sa, Convenția primarilor a fost recunoscută ca un instrument esențial al UE pentru accelerarea tranziției energetice și îmbunătățirea securității

aprovizionării cu energie, fapt care se regăsește în special în strategia privind uniunea energetică (CE, 2015) și în strategia pentru securitate energetică (CE, 2014);

☛ În octombrie 2014, UE a adoptat Cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030, care stabilește noi obiective în materie de climă și de energie: reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în UE cu cel puțin 40 %, atingerea unei ponderi de cel puțin 27 % a energiei din surse regenerabile în consumul energetic din UE, precum și reducerea consumului energetic cu cel puțin 27 %;

☛ Comisia Europeană a adoptat, în 2011, „Foaia de parcurs pentru trecerea la o economie competitivă cu emisii scăzute de carbon”, care vizează reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ale UE cu 80-95 % până în 2050, comparativ cu 1990; această inițiativă a fost de asemenea salutăată de Parlamentul European și de Consiliul Uniunii Europene.

☛ Comitetul Regiunilor al UE (CoR) a subliniat angajamentul său consolidat față de sprijinirea în continuare a Convenției primarilor, de exemplu prin intermediul unei platforme special concepute în cadrul CoR, cât și prin intermediul altor instrumente, astfel cum se subliniază în avizul său privind viitorul convenției (ENVE-VI-006).

ANEXA III GLOSAR

- **Adaptare:** acțiuni întreprinse pentru a anticipa efectele negative ale schimbărilor climatice, pentru a preveni sau a reduce la minimum daunele pe care le pot provoca acestea sau pentru a profita de oportunitățile care ar putea apărea.
- **Schimbări climatice:** orice schimbare în timp a climei, fie din cauza variabilității naturale, fie ca urmare a activității umane.
- **Inventar al emisiilor:** cuantificarea cantității de gaze cu efect de seră (exprimate în CO₂ sau CO₂ echivalent) emise ca urmare a consumului energetic pe teritoriul unui semnatar al Convenției primarilor în decursul unui anumit an; acesta permite identificarea principalelor surse de emisii și a potențialelor de reducere asociate.
- **Atenuare:** acțiuni întreprinse pentru a reduce concentrațiile de gaze cu efect de seră emise în atmosferă.
- **Raport de monitorizare:** document pe care semnatarii Convenției primarilor se angajează să îl prezinte la fiecare doi ani după prezentarea SECAP și care conține rezultatele intermediare ale implementării, obiectivul acestui raport fiind de a urmări realizarea obiectivelor prevăzute.
- **Opțiuni de tip „fără regrete” (adaptare):** activități care oferă avantaje de mediu și economice imediate. Acestea sunt utile în toate scenariile climatice plauzibile.
- **Prosumatori:** consumatori proactivi, cu alte cuvinte consumatori care, în plus față de consumul de energie, își asumă și responsabilitatea pentru producerea acesteia.
- **Rezistență:** capacitatea unui sistem social sau ecologic de a absorbi perturbările, menținând totodată aceleași moduri de funcționare, precum și capacitatea de a se adapta la stres și la schimbări (climatice).
- **Evaluare a riscurilor și a vulnerabilităților:** o analiză care determină tipul și amploarea riscurilor, prin analizarea eventualelor pericole și evaluarea vulnerabilităților care ar putea reprezenta o potențială amenințare la adresa oamenilor, a proprietăților, a mijloacelor de subsistență și a mediului de care depind; ea permite identificarea unor domenii de preocupare gravă și, prin urmare, oferă informații pentru procesul de luare a deciziilor. Evaluarea ar putea aborda riscurile legate de inundații, de temperaturile extreme și de valurile de căldură, de secetă și de deficitul de apă, de furtuni și de alte fenomene meteorologice extreme, de creșterea numărului de incendii forestiere, de creșterea nivelului mării și de eroziunea costieră (dacă este cazul).
- **Risc:** probabilitatea unor consecințe dăunătoare sau a unor pierderi în sectoarele social, economic sau al mediului (de exemplu vieți umane, stare de sănătate, mijloace de subsistență, bunuri și servicii) care ar putea apărea în viitor într-o comunitate sau societate afectată de condiții vulnerabile într-o perioadă de timp dată.

- **Plan de acțiune privind energia durabilă și clima (SECAP):** document-cheie în care un semnatar al Convenției primarilor descrie modul în care intenționează să își îndeplinească angajamentele. Acest document definește acțiunile de atenuare și de adaptare necesare pentru atingerea obiectivelor, precum și calendarele și responsabilitățile atribuite.
- **Vulnerabilitate:** măsura în care un sistem este susceptibil la efectele negative ale schimbărilor climatice, inclusiv la variabilitatea climatică și la extreme, precum și măsura în care este incapabil să le facă față (opusul rezistenței).